

Contencios fiscal. Venituri din transferul proprietăților imobiliare. Bun imobil revenit reclamantului în urma unui partaj

Potrivit dispozițiilor art. 786 din Codul civil, împărțeala sau partajul este un act juridic declarativ de drepturi, astfel încât fiecare dintre foștii copărtași sau codevălmași este considerat proprietar exclusiv al bunului ce i-a revenit în urma acestei operațiuni, în mod retroactiv, încă din momentul în care s-a născut coproprietatea sau devălmășia.

Așa fiind, statuarea prin normele secundare adoptate de Guvern în aplicarea și executarea dispozițiilor art. 77¹ din Codul fiscal că se datorează impozit și pentru actul juridic de partaj voluntar sau judiciar reprezintă o adăugare nepermisă la lege. În fapt, ocolind dispozițiile legale imperative, Guvernul a stabilit un impozit datorat de contribuabil ca efect al partajului de bunuri imobiliare fără ca acesta să posede competența normativă și fără ca impozitul respectiv să se regăsească în corpul legii.

Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 2983 din 11 decembrie 2008

Prin sentința civilă nr. 1509 din data de 12 septembrie 2008 de Tribunalul Cluj s-a respins acțiunea reclamantului R.M.D. împotriva pârâtelor Administrația Finanțelor Publice a municipiului Cluj-Napoca și Direcția Generală a Finanțelor Publice a jud. Cluj, având ca obiect anularea Deciziei nr. 180/17.12.2007 și a deciziei de impunere nr. 1230101124973/18.10.2007.

Pentru a pronunța această sentință prima instanță a reținut că, prin Decizia nr. 180/17.12.2007 a Direcției Generale a Finanțelor Publice a Județului Cluj, s-a respins ca neîntemeiată contestația formulată de reclamant pentru suma de 4.907 lei stabilită suplimentar prin decizia de impunere anuală pentru veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal pe anul 2007 nr. 1230101124973/18.10.2007.

Pentru emiterea acestei decizii, s-a reținut în esență că veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal au fost supuse impozitării la data dobândirii imobilelor care fac obiectul acestor operațiuni, iar în cazul partajului judiciar data este cea la care actul juridic a rămas definitiv și irevocabil care în speță este 07.05.2007, cu mult înaintea apariției actului normativ invocat de reclamant.

Potrivit prevederilor art. 1 Cod Civil „legea dispune numai pentru viitor ea nu are putere retroactivă”.

Conform art. 15 alin. 2 din Constituția României „legea dispune numai pentru viitor cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile”.

Prevederile legale menționate a consacrat principiul neretroactivității potrivit căruia o lege nouă se poate aplica numai situațiilor juridice ivite după intrarea ei în vigoare, neputându-se aplica faptelor sau actelor juridice petrecute anterior.

În cauză, prin Decizia civilă nr. 881/A/2006 s-a realizat dezmembrarea apartamentului în discuție și crearea a două unități locative, decizia fiind irevocabilă la data de 07.05.2007, în raport de care prevederile H.G. 1195/2007 nu au fost incidente deoarece decizia de impunere a fost emisă la o dată anterioară publică în Monitorul al României, respectiv 19.10.2007.

Deoarece, Direcția Generală a Finanțelor Publice a Jud. Cluj a aplicat în mod corect normele legale de drept material în vigoare la data realizării partajului, iar prevederile H.G. nr. 1195/2007 nu sunt aplicabile speței pentru motivele expuse mai sus, tribunalul a dispus respingerea acțiunii reclamantului ca nefondată și menține actele administrativ-fiscale atacate ca temeinice și legale.

Împotriva acestei sentințe a declarat recurs reclamanta R.M.D. în termenul legal, pe care o consideră netemeinică și nelegală.

În dezvoltarea motivelor de recurs reclamantul a arătat că, prin decizia de impunere anuală pentru veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal pe anul 2007 nr. 1230101124973 din 18.10.2007 s-a stabilit de către Administrația Finanțelor Publice a municipiului Cluj-Napoca un impozit de 4.907 lei, act atacat de reclamantă ulterior.

La data de 19.10.2007, la o zi distanță de data înregistrării deciziei de impunere anuală s-a publicat H.G. 1195/2007 care prevede că partajul judiciar sau voluntar nu se datorează impozit.

Decizia civilă nr. 881/A/2006 prin care s-a realizat dezmembrarea unui apartament a rămas irevocabilă la data de 07.05.2007 iar în urma contestației în anulare s-a admis Decizia civilă nr. 1665/R/07.09.2007.

Intenția legiuitorului a constat în aplicarea unui tratament legal pentru toți cetățenii, considerând că și reclamanta poate beneficia de prevederile H.G. 1195/2007 publicat doar la o zi distanță de emiterea deciziei de impunere.

Prin întâmpinare, pârâta Administrația Finanțelor Publice a solicitat respingerea recursului formulat de R.M.D. împotriva Sentinței civile nr. 1509/12.09.2008 a Tribunalului Cluj.

Prin întâmpinare, intimatele Direcția Generală a Finanțelor Publice și Administrația Finanțelor Publice a municipiului Cluj-Napoca au solicitat respingerea recursului reiterând aceleași considerente ca și cele expuse la instanța de fond (f. 16-17; f. 18).

Analizând recursul prin prisma motivelor invocate Curtea reține următoarele:

Principala problemă de drept asupra căreia s-au preocupat atât organul fiscal, organul de soluționare a contestației și instanța de fond a fost aceea de a stabili dacă HG nr. 1195/2007 are efect asupra raportului juridic de drept material fiscal dedus judecății și în acest caz dacă acest act administrativ normativ ar retroactiva.

Așa cum rezultă din conținutul Deciziei nr. 180 din 17.12.2007 emisă de organul de soluționare a contestațiilor fiscale, la stabilirea în sarcina contribuabilului reclamant a obligației fiscale în valoare de 4.907 lei cu titlu de impozit pe venitul din transferul proprietăților imobiliare, s-a avut în vedere Decizia civilă nr. 881/A/2006 pronunțată de Tribunalul Cluj, Decizia civilă nr. 713/R/2007 a Curții de Apel Cluj precum și prevederile art. 77¹ alin. 1 din Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

Din analiza acestor acte s-a reținut că în urma partajului de bunuri comune rezultat ca urmare a desfacerii căsătoriei i-a revenit lotul I, compus din apartamentul nr. 12, compus din: 3 camere, 1 baie, 1 WC, 1 hol, și 1 balcon comun cu ap. 11, cu suprafața utilă de 102,39 mp în valoare de 290.650 lei și s-a dispus întabularea în cartea funciară cu titlu de cumpărare și partaj, ca bun propriu.

Potrivit dispozițiilor art. 77¹ din Codul fiscal care are denumirea marginală *Definirea venitului din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal* cuprins în cap. VIII¹ *Venituri din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal*, se arată:

ART. 77¹

(1) *La transferul dreptului de proprietate și al dezmembrămintelor acestuia, prin acte juridice între vii asupra construcțiilor de orice fel și a terenurilor aferente acestora, precum și asupra terenurilor de orice fel fără construcții, contribuabilii datorează un impozit care se calculează astfel:*

a) *pentru construcțiile de orice fel cu terenurile aferente acestora, precum și pentru terenurile de orice fel fără construcții, dobândite într-un termen de până la 3 ani inclusiv:*

- 3% până la valoarea de 200.000 lei inclusiv;

- peste 200.000 lei, 6.000 lei + 2% calculate la valoarea ce depășește 200.000 lei inclusiv;

b) *pentru imobilele descrise la lit. a), dobândite la o dată mai mare de 3 ani:*

- 2% până la valoarea de 200.000 lei inclusiv;

- peste 200.000 lei, 4.000 lei + 1% calculat la valoarea ce depășește 200.000 lei inclusiv.

(2) *Impozitul prevăzut la alin. (1) nu se datorează în următoarele cazuri:*

a) *la dobândirea dreptului de proprietate asupra terenurilor și construcțiilor de orice fel, prin reconstituirea dreptului de proprietate în temeiul legilor speciale;*

b) *la dobândirea dreptului de proprietate cu titlul de donație între rude și afini până la gradul al III-lea inclusiv, precum și între soți.*

(3) *Pentru transmisiunea dreptului de proprietate și a dezmembrămintelor acestuia cu titlul de moștenire nu se datorează impozitul prevăzut la alin. (1), dacă succesiunea este dezbătută și finalizată în termen de 2 ani de la data decesului autorului succesiunii. În cazul nefinalizării procedurii succesoriale în termenul prevăzut mai sus, moștenitorii datorează un impozit de 1% calculat la valoarea masei succesoriale.*

(4) *Impozitul prevăzut la alin. (1) și (3) se calculează la valoarea declarată de părți în actul prin care se transferă dreptul de proprietate sau dezmembrămintele sale. În cazul în care valoarea declarată este inferioară valorii orientative stabilite prin expertiza întocmită de camera notarilor publici, impozitul se va calcula la nivelul valorii stabilite prin expertiză, cu excepția tranzacțiilor încheiate între rude ori afini până la gradul al II-lea inclusiv, precum și între soți, caz în care impozitul se calculează la valoarea declarată de părți în actul prin care se transferă dreptul de proprietate.*

(5) *Camerele notarilor publici vor actualiza, o dată pe an, expertizele privind valoarea de circulație a bunurilor imobile care vor fi comunicate la direcțiile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice.*

(6) *Impozitul prevăzut la alin. (1) și (3) se va calcula și se va încasa de notarul public înainte de autentificarea actului sau, după caz, întocmirea încheierii de finalizare a succesiunii. Impozitul calculat și încasat se virează până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei în care a fost reținut. În cazul în care transferul dreptului de proprietate sau al dezmembrămintelor acestuia, pentru situațiile prevăzute la alin. (1) și (3), se realizează prin hotărâre judecătorească sau prin altă procedură, impozitul prevăzut la alin. (1) și (3) se calculează și se încasează de către organul fiscal*

competent. Instanțele judecătorești care pronunță hotărâri judecătorești definitive și irevocabile comunică organului fiscal competent hotărârea și documentația aferentă în termen de 30 de zile de la data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii. Pentru alte proceduri decât cea notarială sau judecătorească contribuabilul are obligația de a declara venitul obținut în maximum 10 zile de la data transferului, la organul fiscal competent, în vederea calculării impozitului. Pentru înscrierea drepturilor dobândite în baza actelor autentificate de notarii publici ori a certificatelor de moștenitor sau, după caz, a hotărârilor judecătorești și a altor documente în celelalte cazuri, registratorii de la birourile de carte funciară vor verifica îndeplinirea obligației de plată a impozitului prevăzut la alin. (1) și (3) și, în cazul în care nu se va face dovada achitării acestui impozit, vor respinge cererea de înscriere până la plata impozitului.

(7) Impozitul stabilit în condițiile alin. (1) și (3) se virează și se reține integral la bugetul de stat.

(8) Procedura de calculare, încasare și virare a impozitului perceput în condițiile alin. (1) și (3), precum și obligațiile declarative se vor stabili prin norme metodologice emise prin ordin comun al ministrului finanțelor publice și ministrului justiției, cu consultarea Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România.

Așa cum rezultă din conținutul normei legale mai sus citate, contribuabilii datorează un impozit la transferul dreptului de proprietate și al dezmembrămintelor acestuia, prin acte juridice între vii asupra construcțiilor de orice fel și a terenurilor aferente acestora, precum și asupra terenurilor de orice fel fără construcții.

Pentru aplicarea acestui text s-au adoptat norme juridice secundare aprobate de Guvern.

Astfel, prin Normele metodologice de aprobare a Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal aprobate prin HG nr. 44/2004, astfel cum au fost modificate prin HG nr. 1861/2006 aplicabile la data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești de partaj judiciar, potrivit opiniei organelor fiscale confirmată de instanța de fond, cu referire la aplicarea art. 77¹ din Codul fiscal se arată, între altele că actul de partaj voluntar sau judiciar și actul de schimb sunt supuse impozitării, iar pentru actul de partaj impozitul se determină la valoarea masei partajabile și se suportă de copartajanți proporțional cu cota deținută din dreptul de proprietate, raportat la data dobândirii fiecărui imobil ce compune masa partajabilă.

Concluzia pe care a tras-o astfel organul fiscal și care apoi a fost împărtășită și de instanța de fond a fost că potrivit acestor dispoziții *legale* actul de partaj voluntar sau judiciar este supus impozitării și că dispoziția conținută de HG nr. 1195/2007 conform căreia *în cazul partajului nu se datorează impozit* se aplică exclusiv pentru viitor or, raportat la data impunerii acest act administrativ normativ nu era în vigoare.

Examinând această chestiune de drept Curtea constată următoarele:

1. Potrivit dispozițiilor art. 139 alin. 1 din Constituția României, revizuită și republicată în anul 2003, text care are denumirea marginală *impozite, taxe și alte contribuții*, rezultă că *Impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului asigurărilor sociale de stat se stabilesc numai prin lege*.

Cadrul legal pentru impozitele și taxele prevăzute de Codul fiscal, care constituie venituri la bugetul de stat și bugetele locale, precizează contribuabilii care trebuie să plătească aceste impozite și taxe, precum și modul de calcul și de plată al

acestora este stabilit de Legea nr. 571/2003 prin Codul fiscal. Acest cod cuprinde procedura de modificare a acestor impozite și taxe.

De asemenea, acest Cod autorizează Ministerul Finanțelor Publice să elaboreze norme metodologice, instrucțiuni și ordine în aplicarea prezentului cod și a convențiilor de evitare a dublei impunerii.

Prin urmare în nici un caz, impozitele și taxele reglementate de Codul fiscal nu pot fi modificate ori stabilite suplimentar prin alte norme decât cele prevăzute de lege.

2. Curtea constată că textul art. 77¹ din Codul fiscal instituie un impozit datorat ca efect al *transferului dreptului de proprietate și al dezmembrămintelor* acestuia prin acte juridice între vii asupra construcțiilor și a terenurilor aferente acestora și asupra terenurilor de orice fel.

Din acest text de lege rezultă că voința legiuitorului este de impozita *exclusiv transferul dreptului de proprietate și al dezmembrămintelor acestuia*.

Or, potrivit dispozițiilor art. 786 din Codul civil, împărțeala sau partajul este ***un act juridic declarativ de drepturi***, astfel încât fiecare dintre foștii copărtași sau codevălmași este considerat proprietar exclusiv al bunului ce i-a revenit în urma acestei operațiuni, în mod retroactiv, încă din momentul în care s-a născut coproprietatea sau devălmășia.

Prin alte cuvinte, prin partaj nu se realizează un transfer de drepturi între copărtași, ci se *constată și se recunosc, cu efect retroactiv, drepturi preexistente*.

Așa fiind, statuarea prin normele secundare adoptate de Guvern în aplicarea și executarea dispozițiilor art. 77¹ din Codul fiscal că se datorează impozit și pentru actul juridic de partaj voluntar sau judiciar reprezintă o adăugare nepermisă la lege. În fapt, ocolind dispozițiile legale imperative, Guvernul a stabilit un impozit datorat de contribuabil ca efect al partajului de bunuri imobiliare fără ca acesta să posede competența normativă și fără ca impozitul respectiv să se regăsească în corpul legii.

Din această perspectivă, Curtea constată că preocuparea de a ști dacă un act secundar emis ulterior care prevede expres că impozitul nu se mai datorează în caz de partaj voluntar sau judiciar este și rămâne o chestiune marginală și superfluă de vreme ce Guvernul nu are capacitatea normativă să emită acte administrative normative (ex. hotărâre de guvern) cu forță de lege prin care să stabilească și să modifice impozite și taxe.

Așa fiind, decizia de impunere anuală pentru veniturile din transferul proprietăților imobiliare din patrimoniul personal al reclamantului pe anul 2007 emisă de pârâta Administrația Finanțelor Publice a municipiului Cluj-Napoca sub nr. 1230101124973 din 18.10.2007 pentru suma de 4.907 lei este esențial nelegală, deoarece un astfel de impozit nu este și nu poate fi datorat de contribuabil în configurația textului art. 77¹ din Codul fiscal.

Așa fiind și decizia administrativă de soluționare a contestației intentate de reclamant emisă sub nr. 180 din 17.10.2007, care confirmă legalitatea actului administrativ fiscal, va avea aceeași soartă juridică, după cum și sentința civilă a instanței de fond va urma aceeași soartă.

Ca atare, constatând că instanța de fond a făcut o interpretare și aplicare fundamental eronată a dispozițiilor art. 77¹ din Legea nr. 571/2003 extinzând ipoteza acestuia mult peste limitele impuse de textul legal, motiv de recurs ce se înscrie în art. 304 pct. 9 C.pr.civ, Curtea urmează ca, în temeiul art. 20 alin. 3 din Legea nr. 554/2004

corelat cu art. 312 alin. 1 C.pr.civ., să admită recursul declarat de reclamant, va dispune modificarea sentinței recurate și rejudecând pe fond, în temeiul art. 218 alin. 2 din Codul de procedură fiscală corelat cu art. 18 alin. 1 din Legea nr. 554/2004 va admite acțiunea de contencios administrativ fiscal intentată de reclamant, și drept urmare va anula Decizia nr. 180/17.12.2007 emisă de DGFP Cluj și decizia de impunere anuală pe anul 2007 emisă de AFP Cluj-Napoca sub nr. 1230101124973 din 18.10.2007 și exonerează reclamantul de plata impozitului pe venit din patrimoniul personal în valoare de 4.907 lei.

În temeiul art. 274 C.pr.civ. urmează a obliga pe pârâte să plătească reclamantului suma de 4.3 lei cu titlu de cheltuieli de judecată ocazionate cu judecata înaintea instanței de fond, reprezentând taxă judiciară de timbru (f. 3) și timbru mobil judiciar aplicat pe cerere (fila 4).

Curtea constată că recurentul reclamant nu a solicitat cheltuieli de judecată în faza recursului, încât conform art. 274 alin. 1 C.pr.civ. acestea nu se vor acorda.

Și este așa, deoarece norma precitată prevede că *partea care cade în pretenții va fi obligată, la cerere, să plătească cheltuielile de judecată. (Judecător Liviu Ungur)*

Închirierea bunurilor imobile proprietate publică. Condiții. Aprobarea Consiliului județean

Potrivit art.14 alin.1 din Legea nr.213/1998, închirierea bunurilor proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale se aprobă, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, iar contractul de închiriere va cuprinde clauze de natură să asigure exploatarea bunului închiriat, potrivit specificului acestuia.

Legiuitorul nu a stabilit însă momentul la care această aprobare trebuie să existe. Ne fiind impusă ca o condiție prealabilă, obligatorie la încheierea contractului se poate conchide că încheierea unui eventual contract de locațiune cu privire la spațiu nu este condiționată de existența prealabilă a aprobării, contractul fiind valabil încheiat, iar aprobarea este necesar să existe doar pentru a garanta și punerea lui în executare. Aprobarea ulterioară a locațiunii spațiului în litigiu, determină că drepturile și obligațiile rezultate din convenția încheiată pot fi exercitate.

Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 2349 din 27 octombrie 2008

Prin sentința civilă nr. 1156 din 2 iulie 2008 pronunțată de Tribunalul Maramureș a fost respinsă acțiunea formulată de reclamanta S.C. C.D.P. S.R.L. BUCUREȘTI, împotriva pârâților SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRIȘ" BIA MARE, S.C. E. S.R.L. ORADEA și CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ, având ca obiect anulare licitație și a contractului de închiriere.

Instanța de fond a apreciat acțiunea ca fiind neîntemeiată pentru următoarele considerente:

Astfel, dreptul de administrare asupra imobilelor în care își desfășoară activitatea SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAI A MARE nu s-a decis prin închirierea care face obiectul litigiului ci prin contractul de administrare nr. 12881/7.08.2003 încheiat între CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ și SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAI A MARE în calitate de administrator, unde, la articolul 4 pct. 4 se prevede că administratorul nu poate închiria spații decât cu acordul expres al proprietarului, în speță CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ.

Potrivit principiului relativității contractelor comerciale, ale art. 969 Cod civil efectele contractului de administrare precizat mai sus se produc cu privire la părțile contractante.

În aceste condiții tribunalul a considerat că numai CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ era în drept să invoce nerespectarea condițiilor de subînchiriere, respectiv neobținerea aprobării prealabile a acestei închirieri din partea proprietarului. Hotărârea nr. 161/27.11.2007 prin care s-a aprobat închirierea unui spațiu disponibil de 215 mp aflat în administrarea SPITALULUI JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAI A MARE este de natură să acopere nulitatea relativă constând din încălcarea unei clauze ale contractului de administrare încheiat între spital și CONSILIUL JUDEȚEAN MARAMUREȘ.

Demersul spitalului în vederea obținerii aprobării a fost făcut cu adresa nr. 3567/12.03.2007, deci cu mult înainte de organizarea licitației din 15.10.2007.

A mai reținut instanța de fond că pârâta S.C. E. S.R.L. ORADEA căreia i-a revenit în urma licitației dreptul de-a încheia contractul de închiriere a fost de bunăcredință, iar contractul încheiat între pârâtă și SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAI A MARE nu poate fi anulat deoarece nu există motive de nulitate absolută, care să poată fi invocate de vreun terț în ceea ce privește încheierea acestui contract în condițiile în care nu există o procedură stabilită prin lege pentru desfășurarea licitației cu privire la închirierea unor spații din domeniul public aflat în administrarea vreunei instituții publice.

În aceste condiții, tribunalul relevă că putea examina condițiile de desfășurare a licitației numai înainte de încheierea contractului de închiriere, după aceasta, se poate examina, eventual, dreptul de despăgubire pentru reclamantă.

Împotriva acestei hotărâri a declarat recurs, în termenul legal, reclamanta S.C. C.D.P. S.R.L. BUCUREȘTI, solicitând admiterea acestuia, modificarea sentinței atacate, cu cheltuieli de judecată.

Totodată reclamanta a solicitat admiterea acțiunii formulate, în sensul de a se anula procesul-verbal de licitație încheiat de pârâtul SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAI A MARE la data de 15.10.2007 cu ocazia licitației pentru închirierea unui spațiu de 215 mp. în vederea desfășurării activității de imagistică medicală cu rezonanță magnetică, obligarea acestui pârât la reluarea procedurii de licitație privind închirierea spațiului amintit și anularea contractului de închiriere nr. 18830/15.11.2007 încheiat între SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAI A MARE și pârâta S.C. E. S.R.L. ORADEA.

În dezvoltarea motivelor de recurs, reclamanta a arătat că hotărârea atacată este pronunțată cu aplicarea greșită a legii, reținându-se greșit că izvorul obligației pârâtului Spitalul Județean de a obține aprobarea Consiliului Județean Maramureș în vederea

închirierii spațiului în discuție este unul contractual, deoarece, în realitate obligația amintită își are izvorul în dispozițiile imperative ale art. 14 alin. 1 din Legea nr. 213/1998 care statuează că închirierea bunurilor proprietate publică a județului se aprobă prin hotărâre a consiliului județean. De asemenea, în conformitate cu dispozițiile art. 15 din Legea nr. 213/1998, "concesionarea sau închirierea bunurilor proprietate publică se face prin licitație publică, în condițiile legii."

Din coroborarea acestor texte legale reclamanta apreciază că înainte de a se organiza licitația publică, trebuie să existe hotărârea de aprobare a Consiliului Județean.

Fiind vorba despre încălcarea unor dispoziții legale imperative edictate în vederea ocrotirii unui interes obștesc, sancțiunea încălcării dispozițiilor art. 14 alin. 1 din Legea nr. 213/1998 atrage sancțiunea nulității absolute și nu sancțiunea nulității relative cum s-a reținut în mod eronat de către instanță.

Raportat la regimul juridic al nulității absolute, reclamanta susține că aceasta poate fi invocată de oricine are interes, iar reclamanta justifică un interes și în sens procesual, condiție de exercitare a oricărei acțiuni civile, prin aceea că nefiind adjudecatarul unei licitații la care a participat, are tot interesul ca în cazul reluării licitației să participe din nou.

Totodată, se mai susține că regimul juridic al nulității absolute nu permite acoperirea nulității printr-un act de confirmare și astfel cum rezultă din adresa nr. 4700/15.1.2007 a Consiliului Județean Maramureș, acesta nu a aprobat prin hotărâre închirierea vreunui spațiu pentru desfășurarea activității de imagistică medicală cu rezonanță magnetică. Având în vedere că în speță este incidentă nulitatea absolută, faptul că ulterior încheierii procesului-verbal de licitație din 15.10.2007 și încheierii contractului de închiriere la data de 15.11.2007, Consiliul Județean Maramureș a aprobat prin hotărâre, la data de 27.11.2007, închirierea spațiului în discuție, nu atrage acoperirea nulității.

De asemenea, a arătat reclamanta că atâta timp cât hotărârea Consiliului Județean Maramureș din data de 15.11.2007 nu face referire în mod expres la câștigătorul licitației, hotărârea nu poate fi considerată nici măcar un act de confirmare.

În continuarea motivării recursului, s-a arătat că demersul pârâtului Spitalul Județean făcut prin adresa nr. 3657/12.03.2007 nu poate fi reținut ca referindu-se la aprobarea închirierii spațiului prin licitație publică, deoarece din cuprinsul adresei amintite rezultă în mod clar că se solicită în mod expres aprobarea închirierii către pârâta S.C. E. S.R.L., mai exact se solicită la data de 12.03.2007, înainte de organizarea licitației, aprobarea închirierii tocmai către pârâta care a devenit adjudecatara licitației organizată la data de 15.10.2007.

S-a apreciat de reclamantă că nu se poate reține din formularea capetelor de cerere din acțiunea introductivă de instanță, că a invocat nulitatea relativă, deoarece din cuprinsul art. 18 alin. 1 din Legea nr. 554/2004 reiese că Legea contenciosului administrativ nu face distincție între nulitatea relativă și nulitatea absolută, folosind noțiunea de "anulare" atât în cazul nulității absolute cât și în cazul nulității relative.

În ceea ce privește contractul de închiriere nr. 18830/15.11.2007 încheiat între pârâtul de rândul 1 și pârâta de rândul 2, reclamanta arată că acesta fiind un act subsecvent, în raport cu procesul-verbal de licitație atacat, nulitatea acestui contract intervine ca urmare a aplicării principiului anulării actului subsecvent ca urmare a anulării actului principal "resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis".

Nu se poate reține că instanța de judecată ar fi putut examina condițiile de desfășurare a licitației numai înainte de încheierea contractului de închiriere, deoarece neexistând norme legale care să reglementeze închirierea bunurilor proprietate publică, dreptul comun în speță este reprezentat de Legea nr. 554/2004, iar până când nu s-a emis un act administrativ, mai exact procesul-verbal de licitație, reclamanta nu a avut posibilitatea de a ataca condițiile de desfășurare a licitației.

Sușinerile pârâtei referitoare la faptul că reclamanta ar fi trebuit să atace caietul de sarcini în temeiul Legii nr. 554/2004 sunt apreciate de reclamantă ca fiind nefondate, deoarece caietul de sarcini nu este un act administrativ în sensul art. 2 alin. 1 lit. c din Legea nr. 554/2004.

A mai arătat reclamanta că pe lângă încălcarea dispozițiilor de formă ale procedurii de licitație, din compararea procesului-verbal de licitație cu documentația depusă de adjudecatarul S.C. E. S.R.L., rezultă că pârâta nu a îndeplinit condițiile minime de calificare, iar caietul de sarcini prezintă o serie de neajunsuri, în principal faptul că nu prevede modalitatea prin care se face dovada condițiilor minime de calificare.

În final, reclamanta a relevat că în lipsa unor norme legale care să reglementeze procedura licitației în cazul închirierii bunurilor proprietate publică, prin analogie pot fi aplicate dispozițiile art. 33 alin. 2 lit. c din O.U.G. nr. 34/2006, iar caietul de sarcini emis de Spitalul Județean trebuia să prevadă în mod expres documentele care trebuie prezentate în vederea îndeplinirii criteriilor de calificare. Lipsa acestor mențiuni din caietul de sarcini a conferit procedurii de licitație un caracter arbitrar.

Față de aceste considerente, și raportat la prev. art. 304 pct. 9 C.pr.civ. în referire la art. 20 din Legea nr. 554/2004, reclamanta apreciază că se impune admiterea recursului, modificarea hotărârii recurate, în sensul anulării procesului-verbal de licitație atacat, cu consecința admiterii și a celorlalte capete de cerere formulate.

Analizând recursul declarat de către reclamanta S.C. C.D.P. S.R.L. BUCUREȘTI prin prisma motivelor de recurs și a dispozițiilor art.304 și 304¹C.pr.civ., Curtea l-a apreciat ca fiind nefondat pentru următoarele considerente:

La data de 15 octombrie 2007, pârâțul Spitalul județean de urgență „Dr. Constantin Opreș” Baia-Mare a organizat o licitație în vederea închirierii unui spațiu în suprafață totală de 215 mp. pentru desfășurarea activității de imagistică medicală cu rezonanță magnetică.

Licitatia organizată a fost de tip olandez și a avut la bază regulile stabilite prin caietul de sarcini. Caietul de sarcini întocmit stabilește condițiile minime de calificare care trebuie să le îndeplinească participanții la licitație și se referă atât la caracteristicile aparatului ce urmează a fi instalat în spațiul închiriat, la personalul calificat de specialitate, experiența similară, recomandări, contract de service, timpul de intervenție cât și la modalitatea de desfășurare a competiției.

Potrivit procesului verbal de licitație încheiat la acea dată, la licitație au participat două societăți comerciale E. SRL și reclamanta C.D.P. SRL; SC E. SRL a fost declarată câștigătoare, acceptând prețul de pornire întrucât reclamanta nu a îndeplinit cerințele de calificare referitoare la fișa tehnică a aparatului, dovada contractului de service și declarația privind timpul de intervenție.

1. Probele administrate în cauză relevă cu caracter unitar împrejurarea că spațiul obiect al licitației publice organizate de către autoritatea contractantă este proprietatea

Județului Maramureș și se află în administrarea Spitalului Județean de Urgență, iar potrivit contractului de administrare înregistrat sub nr.12881/2003, închirierea imobilului dat în administrare îi este permisă.

Potrivit art.14 alin.1 din Legea nr.213/1998, închirierea bunurilor proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale se aprobă, după caz, prin hotărâre a Guvernului, a consiliului județean, a Consiliului General al Municipiului București sau a consiliului local, iar contractul de închiriere va cuprinde clauze de natură să asigure exploatarea bunului închiriat, potrivit specificului acestuia.

În speță se constată că imobilul în litigiu se află în domeniul public al Județului Maramureș astfel că închirierea lui este suspendată aprobării Consiliului Județean Maramureș.

Se poate observa că legiuitorul nu a stabilit care este momentul la care această aprobare trebuie să existe. Prin urmare, nefiind impusă ca o condiție prealabilă, obligatorie la încheierea contractului se poate conchide că încheierea unui eventual contract de locațiune cu privire la acest spațiu nu este condiționată de existența prealabilă a acestei aprobări, contractul fiind valabil încheiat, iar aprobarea este necesar să existe doar pentru a garanta și punerea lui în executare. Așadar, împrejurarea că la momentul organizării licitației de către pârât nu a existat acordul prealabil al Consiliului Județean Maramureș nu poate atrage sancțiunea nulității contractului de locațiune încheiat, eventuala sa lipsă făcând imposibilă locațiunea ca atare. În speță, însă, Consiliul Județean Maramureș a aprobat locațiunea spațiului în litigiu, prin hotărârea adoptată la data de 15 noiembrie 2007, astfel că drepturile și obligațiile rezultate din convenția încheiată pot fi exercitate, susținerile contrare nefiind fondate.

Prin urmare, nu se poate susține cu temei că sancțiunea nulității absolute poate afecta contractul de închiriere înregistrat sub nr. 18530/15.11.2007, încheiat de către pârâtul SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAIA MARE cu SC EUROLAD SRL Oradea.

2. După cum rezultă din caietul de sarcini întocmit de către autoritatea contractantă, pârâtul SPITALUL JUDEȚEAN DE URGENȚĂ "DR. CONSTANTIN OPRÎȘ" BAIA MARE, condițiile minime de calificare impuse pentru participanți vizează anumite caracteristici tehnice ale aparatului care trebuie să se încadreze într-o anumită descriere, să aibă o anumită compatibilitate și utilitate, dovada personalului calificat de specialitate - medici, asistenți, referiri la timpul necesar pentru instalarea și punerea în funcțiune a aparatului, experiența similară și recomandări din partea unităților spitalicești, contract de service asigurat, timp de intervenție la avarii maxim 10 zile.

Analizând documentația depusă de către participanții la licitație respectiv reclamanta și SC Eurolad SRL Oradea se constată că doar cea depusă de către SC Eurolad SRL este completă și cuprinde toate documentele menționate în caietul de sarcini; documentația depusă de către reclamantă este incompletă întrucât nu cuprinde contractul de service precum și declarația privind timpul de intervenție la avarii.

În consecință, în mod corect a procedat pârâtul constatând că reclamanta nu a îndeplinit cerințele de calificare, susținerile contrare ale reclamantei fiind nefondate.

Nefondate sunt și afirmațiile reclamantei referitoare la împrejurarea că în lipsa unor mențiuni explicite în caietul de sarcini privind documentele care trebuie prezentate pentru îndeplinirea criteriilor de calificare, licitația are un caracter arbitrar întrucât între părți nu au existat neînțelegeri cu privire la forma sau denumirea documentului care

atestă îndeplinirea vreunui din criteriile impuse prin caietul de sarcini, reclamanta fiind descalificată urmare a constatării împrejurării că aceasta nu a depus întreaga documentație solicitată.

Pentru toate aceste considerente, Curtea va aprecia recursul declarat de către reclamanta C.D.P. SRL ca fiind nefondat iar în temeiul art.312 alin.1 C.pr.civ. raportat la dispozițiile legale enunțate îl va respinge și va menține în întregime hotărârea recurată.

Act administrativ. Anulare. Putere de lucru judecat

Protecția autorității lucrului judecat respectiv puterea lucrului judecat vizează și considerentele hotărârii întrucât ele au ca scop să motiveze dispozitivul și să-i determine înțelesul și întinderea formând cu dispozitivul un tot indivizibil; sunt cuprinse în această sferă, de asemenea, considerentele decisive adică acelea care constituie susținerea necesară a dispozitivului precum și cele care tranșează o parte din fondul litigiului fără a reprezenta însă susținerea necesară a dispozitivului cât și ceea ce în mod real și expres, fără rezerve și fără condiții s-a tranșat prin dispozitiv.

Este nelegală și se impune a fi anulat actul administrativ emis de către autoritatea competentă pârâtă, dat în aplicarea unei hotărâri judecătorești, nesocotind prevederile intrate în puterea lucrului judecat ale acesteia, fie ele și acelea făcând parte din considerentele hotărârii.

Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, sentința nr. 718 din 17 noiembrie 2008

Prin acțiunea în contencios-administrativ înregistrată la data de 16 octombrie 2008, reclamanta ASOCIAȚIA PROFESIONALĂ A MEDICILOR SPECIALIȘTI TRANSILVANI a solicitat instanței ca în contradictoriu cu pârâtul MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE prin hotărârea ce se va pronunța să se dispună anularea prevederilor art. 5 din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1286/09.07.2008 și stabilirea unui termen de maxim 30 de zile pentru punerea în aplicare și executare a Ordinului nr. 1286/09.07.08, de la data anulării prevederilor art. 5 din ordinul sus-menționat, sub sancțiunea prevăzută la art. 24 alin. 2 din Legea nr. 554/2006.

În fapt, reclamanta a arătat că prin sentința civilă nr. 291/17 mai 2007 a Curții de Apel Cluj, Ministerul Sănătății Publice a fost obligat la emiterea actului administrativ de reorganizare a Centrului Clinic de Diagnostic și Tratament Cluj-Napoca (C.C.D.T Cluj-Napoca), iar la data de 09.07.2008 s-a emis ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 1286/09.07.2008, ordin care se referă la reorganizarea C.C.D.T Cluj-Napoca (obligație stabilită prin sentința nr. 291/2007 în sarcina ministerului de Curtea de Apel Cluj), iar la data de 17.07.2008, reprezentantul Ministerului Sănătății Publice, respectiv Autoritatea de Sănătate Publică a Județului Cluj, a transmis Centrului Clinic de Diagnostic și Tratament Cluj-Napoca actul administrativ de reorganizare - Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 1286/09.07.2008, ordin care încalcă prin art. 5 prevederile sentinței civile nr. 291/2007 a Curții de Apel Cluj și a deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 824 din 29.02.2008.

Dezvoltându-și criticile formulate, reclamanta a arătat că la data de 18.07.2008 a transmis Ministerului Sănătății Publice o cerere, înregistrată la minister cu nr. 42116 din 28.07.08 prin care a solicitat anularea prevederilor nelegale, respectiv art. 5 din Ordinul M.S.P. nr. 1286/09.07.08 și stabilirea unui termen de 30 de zile pentru punerea în aplicare a ordinului, după eliminarea art. 5 din conținutul acestuia.

Cu toate acestea, arată reclamanta, Ministerul Sănătății Publice nu i-a comunicat vreun răspuns la adresa transmisă.

Motivele de nelegalitate ale art. 5 din Ordinul M.S.P. nr. 1286/09.07.08 privesc reorganizarea Centrului Clinic de Diagnostic și Tratament Cluj-Napoca și se realizează cu preluarea datoriilor de către cabinetele medicale rezultate în urma reorganizării, iar Autoritatea de Sănătate Publică a Județului Cluj urmând a proceda la individualizarea acestor datorii.

Reclamanta a mai arătat în motivare că prin sentința civilă nr. 291/2007 a Curții de Apel Cluj, sentință rămasă definitivă și irevocabilă prin respingerea recursului declarat de către Ministerul Sănătății Publice de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia nr. 824 din 29.02.2008, Ministerul Sănătății Publice avea obligația de a emite actul administrativ de reorganizare a Centrului Clinic de Diagnostic și Tratament Cluj-Napoca, act ce trebuie să fie conform cu sentința sus-menționată prin care s-a statuat în privința datoriile acumulate de către Centru în perioada anterioară și pentru care nu există soluție în vederea stingerii lor că aceste datorii nu ar trebui să fie preluate de către entități rezultate în urma reorganizării, întrucât persoana juridică a centrului nu este continuată de către medicii asociați într-una din formele de organizare a profesiei de medic.

Totodată, reclamanta a arătat că în sentința menționată se mai prevede faptul că "Reorganizarea va duce la dispariția Centrului, unitate bugetară aflată în subordinea Ministerului Sănătății, singurul în măsură să decidă în privința modalităților de stingere a datoriilor acumulate de către o entitate aflată în subordine a sa".

Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 824/29 februarie 2008 a respins recursul Ministerului Sănătății Publice, statuând în sensul că datoriile nu ar trebui preluate de către entitățile rezultate din reorganizare, în raport cu lipsa unei dispoziții legale în sensul dorit de recurentul-pârât precum și cu principiul de drept intern și comunitar potrivit căruia cazurile de răspundere pentru fapta altuia sunt stabilite de legiuitor. Iar recurentul-pârât ca autoritate publică nu poate să decidă asupra lichidării acestor datorii decât în limitele prevăzute de lege.

Față de aceste statuări, reclamanta a considerat că chestiunea preluării datoriilor C.C.D.T Cluj-Napoca de către medicii sau cabinetele care se vor reorganiza este stabilită în mod categoric de către cele două instanțe.

În continuarea motivării acțiunii reclamanta a arătat că pârâtul nu a ținut cont de motivarea instanței de judecată, motivare care a stat la baza soluțiilor pronunțate de două instanțe: Curtea de Apel Cluj și Înalta Curte de Casație și Justiție, încălcând dispozițiile art. 124 alin. (1) și art. 21 alin. 3 din Constituția României.

Totodată reclamanta a invocat și prev. art. 6 pct. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, dreptul la un proces echitabil și într-un termen rezonabil cuprinde și obligația de executare întocmai a hotărârii judecătorești, ori în cazul de față, Ordinul a fost emis cu mult după expirarea termenului legal impus de legea contenciosului administrativ, 30 de zile de la data rămânerii irevocabile a sentinței, și nu este prevăzut un termen de punere în aplicare și executare a acestuia.

În drept au fost invocate dispozițiile art. 1, 8, și 11 din Legea nr. 554/2006.

Pârâțul MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE prin întâmpinarea depusă a solicitat respingerea acțiunii ca nefondate, arătând că critica referitoare la prevederile O.M.P.S. nr. 1286/2008 a fost invocată și pe calea excepției de nelegalitate, iar cauza are numărul nr. 1413/33/2008 pe rolul Curții de Apel Cluj cu termen de judecată la data de 04.11.2008, iar prin ordinul menționat s-a adus la îndeplinire titlul executoriu, respectiv sentința civilă nr. 291/2007 a Curții de Apel Cluj, dispunându-se reorganizarea Centrului de Diagnostic și Tratament Cluj-Napoca.

Față de actualele nemulțumiri legate de conținutul ordinului, pârâțul arată că prin sentința nr. 291/2007 a Curții de Apel Cluj s-a dispus că Ministerul Sănătății Publice este singurul în măsură să dispună în privința modalității de stingere a datoriilor acumulate de o entitate aflată în subordinea sa.

Sușinerile actuale ale reclamantei cu privire la articolul referitor la preluarea datoriilor, pârâțul apreciază că acesta nu poate fi primit, datorită dispozițiilor Capitolului 2 "persoana juridică" din Decretul nr. 31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice. Din interpretarea acestor dispoziții, pârâțul apreciază că prevederile ordinului referitoare la preluarea datoriilor nu sunt contrare legii, reorganizarea C.C.D.T. Cluj-Napoca putând fi asimilată cu o divizare, prin urmare, voința organului administrativ care a dispus reorganizarea a fost de preluare a datoriilor. Acest fapt nu contravine hotărârilor judecătorești, chiar aceste hotărâri lăsând la latitudinea ministerului, modul de preluare a datoriilor.

Pe de altă parte, ceea ce se aplică este dispozitivul hotărârii judecătorești, care prevede expres doar reorganizarea C.C.D.T. Cluj-Napoca, fără a preciza nicio condiție suplimentară. Din acest punct de vedere, nu se poate susține că nu s-a pus în aplicare dispozitivul hotărârii sau că din actul administrativ emis rezultă încălcarea acestuia.

Cu privire la termenul de punere în aplicare a ordinului, pârâțul a menționat că art. 10 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, prevede că "Actele normative prevăzute la art. 10 alin. (1), cu excepția legilor și a ordonanțelor, intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea 1, dacă în cuprinsul lor nu este prevăzută o dată ulterioară. Atunci când nu se impune ca intrarea în vigoare să se producă la data publicării, în cuprinsul acestor acte normative trebuie să se prevadă că ele intră în vigoare la o dată ulterioară stabilită prin text".

Analizând poziția procesuală exprimată de fiecare din participanți, probatoriul administrat în cauză din perspectiva dispozițiilor legale incidente, Curtea reține următoarele:

Prin sentința civilă nr.291 pronunțată la data de 17 mai 2007 a Curții de Apel Cluj, s-a admis în parte acțiunea formulată de către reclamanta ASOCIAȚIA PROFESIONALĂ A MEDICILOR SPECIALIȘTI TRANSILVANI în contradictoriu cu pârâții MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE și AUTORITATEA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ CLUJ iar pârâțul a fost obligat să emită actul administrativ privind reorganizarea CCDT Cluj-Napoca.

Pentru a dispune astfel, instanța a reținut, în esență, că pârâții nu au respectat prevederile OG nr.124/1998 și a ordinului nr.933/2003 privind reorganizarea și funcționarea cabinetelor medicale și ca atare se impune obligarea acestor autorități la reorganizarea Centrului de diagnostic și tratament Cluj. S-a reținut, de asemenea, că la

momentul reorganizării Centrului, din textele legale incidente nu rezultă că datoriile acumulate până la acel moment trebuie să fie preluate de către entitățile rezultate în urma reorganizării întrucât persoana juridică a Centrului nu este continuată de către medicii asociați într-una din formele de organizare a profesiei de medic iar reorganizarea va conduce la dispariția centrului ca unitate bugetară aflată în subordinea Ministerului Sănătății.

Prin decizia nr.824, pronunțată la data de 29 februarie 2008 de către ICCJ recursul declarat de către pârâtul MINISTERUL SĂNĂTĂȚII PUBLICE a fost respins iar sentința amintită anterior a fost menținută.

În considerentele acestei hotărâri se reține cu putere de lucru judecat că susținerile instanței de fond potrivit cărora datoriile Centrului de diagnostic și tratament Cluj nu ar trebui preluate de către entitățile rezultate în urma reorganizării întrucât persoana juridică a Centrului nu este continuată de către medicii asociați într-una din formele de organizare a profesiei de medic sunt fondate în raport cu lipsa unei dispoziții legale în acest sens și cu principiul de drept intern și comunitar potrivit căruia cazurile de răspundere pentru fapta altuia sunt stabilite de legiuitor iar pârâtul ca autoritate publică nu poate să decidă asupra lichidării acestor datorii decât în limitele prevăzute de lege.

Prin ordinul nr.1286 din data de 09 iulie 2008, Ministrul Sănătății Publice a aprobat reorganizarea Centrului Clinic de diagnostic și tratament Cluj în conformitate cu prevederile OG nr.124/1998, a dispus desființarea acestuia ca unitate sanitară cu personalitate juridică și a hotărât preluarea datoriilor de către cabinetele medicale rezultate în urma reorganizării.

Este de principiu că autoritatea lucrului judecat are la bază regula potrivit căreia o acțiune nu poate fi judecată decât o singură dată și o constatare făcută prin hotărâre judecătorească definitivă nu trebuie să fie contrazisă de o alta în scopul realizării unei administrări unitare a justiției, iar drepturile recunoscute printr-o hotărâre definitivă nu pot fi contrazise printr-o altă hotărâre ulterioară.

Literatura de specialitate și practica judiciară au stabilit constant că protecția autorității lucrului judecat respectiv puterea lucrului judecat vizează și considerentele hotărârii întrucât ele au ca scop să motiveze dispozitivul și să-i determine înțelesul și întinderea formând cu dispozitivul un tot indivizibil; sunt cuprinse în această sferă, de asemenea, considerentele decisive adică acelea care constituie susținerea necesară a dispozitivului precum și cele care tranșează o parte din fondul litigiului fără a reprezenta însă susținerea necesară a dispozitivului cât și ceea ce în mod real și expres, fără rezerve și fără condiții s-a tranșat prin dispozitiv.

În speță se poate constata, așadar, că se opun cu puterea lucrului judecat statuările cuprinse în sentința civilă 291/2007 a Curții de Apel Cluj, irevocabilă potrivit căreia pârâtul a fost obligat să procedeze la reorganizarea Centrului Clinic de diagnostic și tratament Cluj în conformitate cu prevederile OG nr.124/1998, la desființarea acestuia ca unitate sanitară cu personalitate juridică fără preluarea datoriilor de către cabinetele medicale rezultate în urma reorganizării.

Actul administrativ emis de către autoritatea competentă, respectiv ordinul Ministrului Sănătății nr.1286 din data de 09 iulie 2008, dat în aplicarea hotărârii judecătorești amintite anterior, prin art.5 nesocotește prevederile acesteia și impune preluarea datoriilor de către cabinetele medicale rezultate în urma reorganizării astfel că din această perspectivă dispoziția enunțată este nelegală și se impune a fi anulată.

În consecință, Curtea va aprecia acțiunea reclamantei ca fiind întemeiată în parte iar în temeiul art.10 din Legea nr.554/2004 raportat la dispozițiile legale enunțate anterior va dispune anularea art.5 din ordinul Ministrului Sănătății nr.1286 din data de 09 iulie 2008.

Cât privește capătul de cerere privind stabilirea unui termen de maxim 30 de zile pentru punerea în aplicare și executare a ordinului nr. 1286/09.07.08, de la data anulării prevederilor art. 5 din ordinul sus menționat, sub sancțiunea prevăzută la art. 24 alin. 2 din Legea nr. 554/2006, Curtea l-a apreciat ca fiind neîntemeiat și-l va respinge ca atare. Pentru a dispune astfel, Curtea va reține că potrivit art. 10 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, actele normative prevăzute la art. 10 alin. (1), cu excepția legilor și a ordonanțelor, intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea 1, dacă în cuprinsul lor nu este prevăzută o dată ulterioară. Atunci când nu se impune ca intrarea în vigoare să se producă la data publicării, în cuprinsul acestor acte normative trebuie să se prevadă că ele intră în vigoare la o dată ulterioară stabilită prin text.

În speță se constată că ne aflăm în prezența unui ordin al ministrului și ca atare potrivit textului amintit mai sus acesta intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nefiind prevăzut un alt termen astfel că termenul pentru aplicarea actului administrativ contestat există iar stabilirea unui alt termen nu se impune.

Fiind în culpă procesuală, în temeiul art.274 C.pr.civ., Curtea va obliga pârâtul să plătească reclamantei suma de 1250 lei cheltuieli de judecată parțiale reprezentând onorariu avocațial.

Taxă radio. Taxă TV. Persoane obligate la plată

Legea nr. 41/1994, art. 40,
H.G. nr. 977/2003, art. 3 alin.(1),
H.G. nr. 978/2003, art. 3 alin.(1)

Exceptarea de la scutire a persoanelor juridice aflate în situații similare cu persoanele fizice cărora li se recunoaște acest drept nu vizează un scop legitim constituind practic o ingerință în dreptul de proprietate al celor dintâi, ingerință care nu se justifică nici prin proporționalitate nici prin scop, neexistând un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat de executiv prin măsura care privează de scutire persoanele juridice

În condițiile în care legea instituie obligativitatea plății taxei numai acelor persoane juridice care au calitatea de beneficiari și anume a acelor entități în folosul cărora se realizează acțiunea de informare de către cele două servicii publice, prevederile cuprinse în art. 3 alin. 1 din HG nr. 977/2003, nr. 978/2003 instituie derogări de la dispozițiile art. 40 alin. 3 din Legea nr. 41/1994, negând dreptul persoanelor juridice de a beneficia de scutiri independent de condiția deținerii de receptoare radio și TV.

Secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, sentința nr. 733 din 24 noiembrie 2008

Prin acțiunea în contencios administrativ formulată de reclamanta SC R.C. SRL în contradictoriu cu pârâtul GUVERNUL ROMÂNIEI a solicitat instanței anularea prevederilor cuprinse în art. 3 alin. 1 din HG nr. 977/ 2003

Reclamanta a mai solicitat anularea prevederilor cuprinse în art. 3 alin. 1 din HG nr. 978/22 august 2003 .

A relevat că din textul normativ a cărui nelegalitate o invocă, rezultă că toate micro-întreprinderile cu sediul în România au obligația de a plăti pentru sediul social o taxa lunară pentru serviciul public de radiodifuziune și televiziune, indiferent dacă sunt sau nu beneficiare ale unor astfel de servicii, ceea ce înseamnă că au obligația de a achita această taxă și societățile comerciale care nu au la sediu aparate de televiziune sau de radio, nici alte echipamente tehnice care să permită accesarea serviciilor de radio și/sau televiziune. Mai mult, au această obligație și societățile comerciale care nu desfășoară activitate, ceea ce este nu numai ilegal, ci și imoral, constituindu-se ca un impozit mascat, în favoarea unui for care nu are nici un fel de atribuție de serviciu social.

Prevederile atacate sunt neconforme cu prevederile art. 40 alineatul 3 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicata cu modificările și completările ulterioare precum și cu prevederile articolul 2 alineatul 40 din Legea 500/2002 privind finanțele publice. Astfel:

Articolul 40 alineatul 3 din Legea nr. 41/1994, impune într-adevăr obligația persoanelor juridice cu sediul în România, inclusiv filialele, sucursalele, agențiile și reprezentantele acestora să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune, dar precizează că au obligația de a achita această taxă în calitate de beneficiari ai acestor servicii;

Articolul 2 alineatul 40 din Legea 500/2002 privind finanțele publice definește "taxa" ca fiind "suma plătită de o persoană fizică/juridică, de regulă, pentru serviciile prestate acesteia de către un agent economic, instituție publică sau un serviciu public".

Rezultă că obligativitatea plății de către toate micro-întreprinderile române a taxei pentru serviciul public de radio și televiziune, independent de condiția deținerii de receptoare radio și TV este nejustificată. Textul normativ criticat este ilegal deoarece nu ia în considerare posibilitatea ca unele dintre acestea să nu dețin receptoare radio și/sau TV și nici alte echipamente tehnice care să permită accesul la aceste servicii.

Așadar, obligația ar trebui să fie prevăzută doar în sarcina persoanelor juridice care beneficiază, în orice modalitate, de serviciile publice respective.

De altfel, în reglementarea corespunzătoare privitoare la persoanele fizice, ambele Hotărâri de Guvern atacate fac această distincție între persoanele fizice care

dețin receptoare radio sau TV și cei care nu dețin, aceștia din urmă având posibilitatea depunerii unei declarații pe propria răspundere că nu dețin receptoare radio sau TV.

Se mai menționează faptul că prin Decizia nr. 297 din 06.07.2004 a Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 40 alin.3 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată și cu modificările ulterioare, Curtea în mod întemeiat a reținut că obligația prevăzută de acest text este doar

în sarcina persoanelor juridice care beneficiază, în diferite modalități, de serviciile publice respective.

Interesul formulării de către reclamantă a prezentei cereri este primirea unei înștiințări cu privire la achitarea taxei pentru serviciul public de radiodifuziune, însoțite de facturile corespunzătoare, deși aceasta nu deține receptoare radio sau TV, nici alte echipamente care să permită accesul la aceste servicii.

Se mai menționează că societatea reclamantă a încercat să înregistreze la SC Electrica SA o declarație pe propria răspundere prin care să rezulte faptul că nu deține receptoare radio – tv., însă cererea a fost refuzată tocmai pe motivul că textul normativ nu prevede o asemenea posibilitate.

În drept sunt invocate dispozițiile Legii nr. 41/1994, ale Legii nr. 554/2004, Legii nr. 500/2002, Hotărârea Guvernului nr. 977/2003, precum și Hotărârea Guvernului nr. 978/2003.

Pârâtul GUVERNUL ROMÂNIEI prin întâmpinare a solicitat respingerea acțiunii ca nefondată.

În susținerea poziției procesuale se arată că, prevederile a căror nelegalitate s-a invocat sunt legale, avându-și sorginea în dreptul tuturor cetățenilor la informare, drept consacrat de art. 31 din Constituție, iar serviciile publice de radio-difuziune și televiziune constituie modalități principale prin care statul asigură respectarea acestui drept.

Art. 40 alin. 3 din Legea nr. 41/1994 republicată, modificată prin Legea nr.533/2003 instituie în sarcina persoanelor juridice cu sediul în România obligația de a achita taxa pentru serviciul public de radiodifuziune în calitate de beneficiari ai acestui serviciu. În aplicarea acestui articol a fost emisă Hotărârea Guvernului nr.977/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune.

Art.2 alineatul 40 din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice definește" taxa" ca fiind" suma plătită de o persoană fizică/juridică, de regulă, pentru serviciile prestate sau serviciu public ".

Articolul 31 din Constituție prevede dreptul tuturor cetățenilor la informare, iar serviciile publice de radio și televiziune constituie modalitățile principale prin care statul asigură respectarea acestui drept.

Nu în ultimul rând taxa radio și tv se regăsește în legislația și practica europeană în domeniu fiind cunoscut faptul că în toate țările U.E. aceasta reprezintă principala sursă de finanțare a activității posturilor publice din domeniul audio-vizualului.

Legiuitorul a prezumat calitatea de beneficiar ai serviciului de radio și implicit de televiziune a tuturor persoanelor juridice cu sediul în România fără a condiționa aceasta de posesia receptorilor.

Este evident faptul că legiuitorul a avut în vedere instituirea unei astfel de prezumții și stabilirea calității de beneficiari a tuturor persoanelor juridice deținătoare sau nu de receptoare radio, în condițiile în care pentru persoanele fizice plata taxei radio este condiționată de deținerea efectivă a receptorilor radio. În acest sens s-a pronunțat și Curtea Constituțională prin Deciziile nr. 159/2004, 297/2004 și 331/2006, respingând excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 40 din Legea 41/1994, Curtea statuând faptul că această obligație cade în sarcina persoanelor juridice care beneficiază în diferite modalități de serviciile publice respective.

Mai mult decât atât modificarea art.40 din Legea nr. 41/1994 în sensul celor solicitate prin acțiune, a făcut obiectul mai multor propuneri de modificare legislativă respinse de Parlamentul României¹.

Așa cum s-a arătat deja, plata taxei radio de către persoanele juridice reprezintă în fapt, o aplicare a dispozițiilor constituționale care garantează dreptul la informare al cetățenilor, prin asigurarea surselor de finanțare a principalelor mijloace de informare: radioul și televiziunea publică.

Achitarea taxei tv. de către o persoană fizică nu exonerează o persoană juridică de îndeplinirea obligației de plată a taxei tv.

Pentru punctele de lucru ale unei persoane juridice nu există obligația de plată a taxei tv. dacă acestea nu au statut de sucursală, agenție sau reprezentanță.

Pentru exceptarea de la plata taxei tv. la punctele de lucru (dacă condiția arătată mai sus este îndeplinită) persoanele juridice se vor adresa printr-o cerere subunității Electrica care deservește locația la care se află respectivul punct de lucru, cerere la care se vor anexa documente emise de ORC din care să reiasă că respectiva locație are statut de punct de lucru, precum și documente (chitanță și factură) prin care face dovada că achită taxa tv. (ca persoană juridică) la sediul social.

Dacă persoanele juridice nu depun aceste diligențe, SC Electrica nu poate opera respectiva exceptare de la plata taxei tv. deoarece nu are de unde să cunoască care este statutul juridic al respectivei locații în cadrul organizării persoanei juridice.

Articolul 40 din Legea 41/1994, așa cum a fost modificat prin Legea 533/2003, are următorul conținut: "Cuantumul taxelor prevăzute la alin. (1) lit. b), pe categorii de plătitori, modalitatea de încasare și scutire de la plata acestora, penalitățile de întârziere, precum și sancțiunile care se aplică în cazul completării în mod eronat a declarației de exceptare de la plata taxelor de către deținătorii de receptoare de radio, respectiv de televiziune, care, potrivit legii, sunt plătitori ai taxei pentru serviciul public de radiodifuziune și ai taxei pentru serviciul public de televiziune, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului" .

¹ - propunerea legislativă înregistrată la Camera Deputaților sub nr. Pl-x nr. 249/2005 respinsă definitiv de Senat ca și Cameră decizională, în ședința din data de 09.02.2006, fapt ce a determinat încetarea procedurii legislative;

- propunerea legislativă înregistrată la Camera Deputaților sub nr. Pl-x 869/2006 respinsă de Senat în data de 09.11.2006 și de Camera Deputaților ca și Cameră decizională în data de 08.03.2007;

- propunerea legislativă înregistrată la Camera Deputaților sub nr. Pl-x 45/08.02.2006, respinsă de Senat ca și Cameră Decizională, în ședința din data de 05.05.2008, determinând încetarea procedurii legislative;

- propunerea legislativă înregistrată la Camera Deputaților sub nr.132/2007 respinsă de Senat în ședința din data de 05.05.2008 determinând încetarea procedurii legislative.

În același sens au fost înaintate propuneri legislative având ca obiect modificarea HG nr.977/2003 și HG 978/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune și respectiv televiziune, dintre care sunt menționate:

- propunerea legislativă înregistrată la Camera Deputaților sub nr. BP 54/2005 înaintată Camerei Deputaților ca și Cameră decizională. Procedura legislativă a încetat în data de 22.03.2005 prin retragere de către inițiator;

- propunerea legislativă înregistrată la Camera Deputaților sub nr.Pl-x 156/08.03.2006 respinsă definitiv de Senat în ședința din data de 02.03.2006 și de Camera Deputaților în ședința din data de 26.04.2006, determinând încetarea procedurii legislative. Taxa radio se regăsește în legislația și practica europeană în domeniu, fiind cunoscut faptul că în toate țările Uniunii Europene, dar și pe plan mondial taxa radio reprezintă principala sursă de finanțare a activității posturilor publice din domeniul audiovizualului.

Hotărârea de Guvern în vigoare care conține prevederile legale arătate mai sus este 978/2003.

Conform acestui act normativ (HG 978/2003) persoanele juridice cu sediul în România, sunt obligate potrivit legii la plata taxei pentru serviciul public de televiziune.

Legiuitorul instituie (în cazul persoanelor juridice) obligativitatea plății taxei tv. fără a o condiționa de calitatea de deținător al unui receptor tv. Întrucât nu distinge în ce privește posesia receptorului tv. în cazul persoanelor juridice, înseamnă că legiuitorul nu a dorit exceptarea acestora de la îndeplinirea obligației de plată a taxei pentru serviciul public de televiziune, situație în care nici cei care aplică legea nu pot opera astfel de excepții.

În ce privește Legea 533/2003, art. II se arată că Guvernul României a emis Hotărârea nr. 316/2004.

Conform art. 1 din acest act normativ "Taxa lunară pentru serviciul public de televiziune se restituie către persoanele fizice care au achitat-o potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 18/2003 pentru modificarea art. 40 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune și care declară pe propria răspundere că nu dețin receptoare de televiziune. Declarațiile se completează pe formularele de declarație pe propria răspundere emise în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 978/2003 privind taxa pe serviciul public de televiziune și depuse la subunitățile Societății Comerciale de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice "Electrică" - S.A., până la data de 31 martie 2004."

Potrivit art. 2 al HG 316/2004, "Taxa se restituie de către Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice "Electrică" - S.A. prin filialele sale, în calitate de mandatar al Societății Române de Televiziune pentru încasarea taxei pentru serviciul public de televiziune, pe baza declarațiilor pe propria răspundere prevăzute la art. 1 și a documentelor care atestă plata.

Articolul 3 prevede că: "Restituirea sumelor încasate în baza Ordonanței Guvernului nr. 18/2003-reprezentând taxa TV aferentă perioadei 1 februarie - 31 iulie 2003 de la persoanele fizice care nu posedă receptoare TV se va face până cel mai târziu la data de 30 iunie 2004."

Din textul acestui act normativ se constată că restituirea taxei tv. se face numai către persoanele fizice care nu dețin receptoare tv și au achitat această taxă, legiuitorul dând posibilitatea numai persoanelor fizice care nu dețin receptoare tv. să fie exceptate de la plata acestei taxe în baza declarației pe propria răspundere, persoanelor juridice revenindu-le în continuare obligația de a achita taxa tv. indiferent dacă acestea dețin sau nu receptoare tv.

În ce privește prevederile HG 978/2003, referitoare la persoanele juridice-societăți turistice cu activitate sezonieră - taxa tv. se percepe numai pentru perioada de funcționare adică numai pentru perioada în care acestea desfășoară activitate și nu atunci când beneficiază de anumite servicii cum greșit s-a interpretat acest text de act normativ.

Cu privire la achitarea taxei tv. o dată cu plata energiei electrice consumate art. 5 din HG 978/2003 prevede că: "Taxa lunară pentru serviciul public de televiziune se va încasa de la plătitorii acesteia, prevăzuți la art. 1 și 3, de către Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice "Electrică" - S.A. prin filialele sale, în baza unui contract de mandat, o dată cu plata energiei electrice consumate."

Hotărârile Guvernului nr. 977/2003 și nr. 978/2003 sunt temeinice și legale, fiind adoptate în temeiul prevederilor art.1 08 din Constituția României și ale art. 40 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune, republicată, cu modificările ulterioare.

Hotărârea contestată a fost adoptată de Executiv prin însușirea proiectelor inițiate de Societatea Română de Radiodifuziune și Societatea Română de Televiziune cu atribuții în domeniul vizat.,

La elaborarea actului au fost respectate dispozițiile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, precum și cele cuprinse în Regulamentul privind procedurile pentru supunerea proiectelor de acte normative spre adoptare Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 555/2001, proiectul actului administrativ fiind avizat de către autoritățile publice interesate În aplicarea acestuia și de către Ministerul Justiției care, potrivit art. 8 alin. (6) din Legea nr. 24/2000, "avizează proiectele de acte normative exclusiv din punct de vedere al legalității, Încheind succesiunea operațiilor din etapa de avizare".

Societatea Română de Radiodifuziune la data de 22 octombrie 2008 a formulat o cerere de intervenție accesorie în interesul pârâtului prin care a solicitat admiterea cererii formulate și introducerea Societății Române de Radiodifuziune în calitate de intervenient în nume propriu, iar pe fondul cauzei respingerea acțiunii ca netemeinică și nefondată.

În motivarea cererii se arată că acțiunea formulată de SC R.C. SRL, care formează obiectul prezentului dosar, se întemeiază pe o interpretare eronată a dispozițiilor legale referitoare la obligația de plată a persoanelor juridice privind taxele pentru serviciul public de radiodifuziune și pentru serviciul public de televiziune.

Interpretarea juridică care fundamentează formularea plângerii prealabile este greșită deoarece dispozițiile art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994, republicată, cu modificările ulterioare, nu prevăd că obligația persoanelor juridice de plată a taxei pentru serviciile publice de radio și televiziune revine acestora doar în cazul deținerii receptoarelor radio-Tv, hotărârile de Guvern au fost emise în cadrul stabilit de legea în executarea căreia au fost date.

Mai mult, se apreciază ca lipsită de orice logică interpretarea formulată cu privire la Decizia Curții Constituționale menționată mai sus, deoarece dacă instanța constituțională ar fi statuat că obligația prevăzută de text (nota SRR: art.40 alin.(3) din Legea nr.41/1994) este doar în sarcina persoanelor juridice care beneficiază de serviciile respective" soluția pronunțată ar fi fost de admitere a excepției de neconstituționalitate supusă examinării întrucât ea era motivată de nedeținerea receptoarelor Tv și de lipsa calității de beneficiar al serviciului de televiziune, fiind ridicată de o cooperativă de invalizi, ce integra în activități productive persoane care, prin natura handicapului suferit, nu puteau beneficia de serviciul respectiv.

În consecință, este evident faptul că interpretarea formulată de contestatoare cu privire la concluzia Curții Constituționale exprimată în Decizia nr.297/2004 este greșită, deoarece această instanță a reținut mod corect că obligația de plată a persoanelor juridice pentru serviciile publice de radio și televiziune revine acestora "în calitate de beneficiari ai acestor servicii" întrucât acestea beneficiază în diferite modalități de serviciile publice respective".

În consecință, este evident că legiuitorul - puterea legislativă - a menținut aceste dispoziții legale, întrucât ele sunt constituționale și redau cel mai bine voința acestuia cu privire la modul de constituire din venituri proprii a resurselor financiare care asigură autonomia financiară pentru serviciile publice de radio și televiziune, ca premisă a organizării lor autonome, având în vedere că autonomia acestora determină informarea corectă a persoanelor asupra problemelor de interes public și asigură un cadru organizat pentru exercitarea libertății de opinie, libertății de a primi și comunica informații ori idei, fără amestecul autorităților publice.

Un alt aspect deosebit de important care trebuie luat în considerare în formularea punctului de vedere al Guvernului este legislația comunitară în materie și recomandările europene cu privire la aceste aspecte.

În acest sens, sunt amintite câteva texte europene incidente în cauză care pot contribui la întregirea imaginii asupra tabloului general ce constituie reglementarea serviciilor publice audiovizuale.

În „Protocolul de la Amsterdam” anexat la Tratatul CE se prevede că: "Dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Europene nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să-și îndeplinească misiunea de serviciu public așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare stat membru și în măsura în care finanțarea respectivă nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea mandatului acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare. "

Din actele și lucrările dosarului, instanța reține următoarele:

Prin acțiunea formulată reclamanta solicită anularea prevederilor cuprinse în art. 3 alin 1 din HG nr. 977/2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune, precum și a prevederilor art. 3 alin 1 din HG nr. 978/2003 privind taxa pentru serviciul public de televiziune, susținând că acestea vin în contradicție cu prevederile art. 40 alin 3 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune și cu prevederile art. 2 alin (40) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice.

În opinia reclamantei se arată că obligativitatea plății taxelor pentru serviciul public de radio și televiziune ar trebui instituită doar în sarcina micro întreprinderilor române care dețin efectiv aparate radio sau tv, ceea ce, de altfel, rezultă și din prevederile art. 40 alin. 3 din Legea nr. 41/1994, care precizează că au obligația de a achita această taxă doar beneficiarii acestor servicii precum și ale art. 2 alin 40 din legea finanțelor publice care definește „taxa ca fiind suma plătită de către o persoană fizică sau juridică, de regulă pentru serviciile prestate acesteia de către un agent economic, instituție publică sau serviciu public.

Prin Ordonanța nr. 18 din 30 ianuarie 2003 pentru modificarea art. 40 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune s-a statuat că prevederile legale anterior citate vor avea urătorul cuprins:

"Art. 40. - (1) Veniturile proprii ale Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune provin din taxele pentru serviciul public de

radiodifuziune și pentru cel de televiziune, din sume încasate din realizarea obiectului de activitate, precum și din donații și sponsorizări.

(2) Toate persoanele fizice și juridice cu domiciliul, respectiv sediul, în România sunt obligate să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune, în calitate de beneficiari ai acestora.

(3) Nivelul taxelor pe categorii de plătitori, modalitatea de încasare și scutirile de plată se stabilesc prin hotărâre a Guvernului."

Legea nr. 533 din 11 decembrie 2003 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 71/2003 pentru modificarea art. 40 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune prin art. 1 a statuat în sensul modificării art. 40 din Legea nr. 41/1994 după cum urmează:

"Art. 40. - (1) Veniturile proprii ale Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune provin, după caz, din:

- a) sume încasate din realizarea obiectului de activitate;
- b) taxe pentru serviciul public de radiodifuziune, respectiv pentru serviciul public de televiziune;
- c) penalități de întârziere pentru neachitarea la termen a taxelor datorate;
- d) sume încasate din publicitate;
- e) sume încasate din amenzi și despăgubiri civile;
- f) donații și sponsorizări;
- g) alte venituri realizate potrivit legii.

(2) Persoanele fizice cu domiciliul în România au obligația să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune, în calitate de beneficiari ai acestor servicii, cu excepția celor care declară pe propria răspundere că nu dețin receptoare de radio, respectiv de televiziune, și a celor care, potrivit legii, beneficiază de scutire de la plata acestor taxe.

(3) Persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele, sucursalele, agențiile și reprezentanțele acestora, precum și reprezentanțele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația să plătească o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune, în calitate de beneficiari ai acestor servicii.

(4) Cuantumul taxelor prevăzute la alin. (1) lit. b), pe categorii de plătitori, modalitatea de încasare și scutire de la plata acestora, penalitățile de întârziere, precum și sancțiunile care se aplică în cazul completării în mod eronat a declarației de exceptare de la plata taxelor de către deținătorii de receptoare de radio, respectiv de televiziune, care, potrivit legii, sunt plătitori ai taxei pentru serviciul public de radiodifuziune și ai taxei pentru serviciul public de televiziune, se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(5) Procedura privind efectuarea controlului, constatarea contravențiilor, aplicarea sancțiunilor și penalităților de întârziere în cazul sustragerii de la plata taxelor prevăzute la alin. (1) lit. b) de către deținătorii de receptoare de radio, respectiv de televiziune, se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

(6) Sunt scutite de la plata taxei lunare pentru serviciul public de radiodifuziune și pentru serviciul public de televiziune familiile și persoanele singure care beneficiază de ajutor social lunar, potrivit prevederilor Legii nr. 416/2001 privind venitul minim garantat, cu modificările și completările ulterioare, asociațiile și fundațiile

nonprofit, misiunile diplomatice străine și membrii acestora, persoanele fizice abonate la rețele de radioamplificare, azilurile de bătrâni, unitățile din cadrul instituțiilor care au competențe în domeniul apărării, ordinii publice și siguranței naționale, unitățile de învățământ de stat preșcolar, preuniversitar și universitar, căminele de copii și creșele de stat, pensionarii proveniți din sistemul pensiilor pentru agricultori, ale căror drepturi au fost stabilite în baza legislației anterioare intrării în vigoare a Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, pensionarii Societății Române de Radiodifuziune și ai Societății Române de Televiziune, unitățile de cult aparținând cultelor religioase recunoscute din România, precum și alte categorii prevăzute de legi speciale.

(7) Alte scutiri de la plata taxei lunare pentru serviciul public de radiodifuziune și pentru serviciul public de televiziune decât cele prevăzute prin prezenta lege pot fi stabilite prin hotărâre a Guvernului.

La art. II s-a prevăzut că în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va stabili modul de restituire a taxei lunare pentru serviciul public de radiodifuziune și, respectiv, pentru serviciul public de televiziune către persoanele care au achitat aceste taxe și care declară pe propria răspundere că nu dețin receptoare de radio, respectiv receptoare de televiziune, modalitățile financiar-contabile de compensare între Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice "Electrica" - S.A. și Societatea Română de Radiodifuziune, respectiv Societatea Română de Televiziune, precum și sancțiunile pentru cazurile declarațiilor eronate.

Conform art. 1 din Legea nr. 41/1994 Societatea Romana de Radiodifuziune si Societatea Romana de Televiziune s-au înființat ca servicii publice autonome de interes național, independente editorial, prin reorganizarea Radioteleviziunii Romane.

Art. 2 din același act normativ prevede că Societatea Romana de Radiodifuziune si Societatea Romana de Televiziune sunt persoane juridice, au sediul în municipiul București si își desfășoară activitatea sub controlul Parlamentului, în condițiile prezentei legi si in conformitate cu convențiile internaționale la care România este parte.

Conform prevederilor art. 3 Societatea Romana de Radiodifuziune si Societatea Romana de Televiziune au obligația sa asigure, prin întreaga lor activitate, pluralismul, libera exprimare a ideilor si opiniilor, libera comunicare a informațiilor, precum si informarea corecta a opiniei publice, conținutul programelor Societății Romane de Radiodifuziune si Societății Romane de Televiziune trebuind sa răspundă standardelor profesionale in materie.

Potrivit prevederilor art. 4 din Legea nr. 41/1994 Societatea Romana de Radiodifuziune si Societatea Romana de Televiziune, ca servicii publice in realizarea obiectivelor generale de informare, educație, divertisment, sunt obligate sa prezinte, in mod obiectiv, imparțial, realitățile vieții social-politice si economice interne si internaționale, sa asigure informarea corecta a cetățenilor asupra treburilor publice, sa promoveze, cu competenta si exigenta, valorile limbii romane, ale creației autentice culturale, științifice, naționale si universale, ale minorităților naționale, precum si valorile democratice, civice, morale si sportive, sa militeze pentru unitatea naționala si independenta tarii, pentru cultivarea demnității umane, a adevărului si justiției. In îndeplinirea atribuțiilor pe care le au, Societatea Romana de Radiodifuziune si Societatea

Romana de Televiziune trebuie sa respecte principiile ordinii constituționale din România.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 22 august 2003 privind taxa pentru serviciul public de radiodifuziune în temeiul art. 107 din Constituție și al art. 40 din Legea nr. 41/1994 privind organizarea și funcționarea Societății Romane de Radiodifuziune și Societății Romane de Televiziune, republicată, cu modificările ulterioare, s-a statuat la art. 1 că persoanele fizice cu domiciliul în România, cu excepția celor care declara pe propria răspundere ca nu dețin receptoare radio, au obligația sa plătească o taxa lunară pentru serviciul public de radiodifuziune.

Art. 2 din HG nr. 977/2003 prevede că taxa lunară pentru serviciul public de radiodifuziune se plătește pe familie. Prin familie, în înțelesul prezentei hotărâri, se înțelege: soțul, sotia, copiii, precum și orice alte persoane, în cazul în care locuiesc în comun și gospodăresc împreună.

Conform prevederilor art. 3 din HG nr. 977/2003 persoanele juridice cu sediul în România, care se încadrează în categoria micro întreprinderilor potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 24/2001 privind impunerea micro întreprinderilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 111/2003, cu modificările ulterioare, au obligația sa plătească pentru sediul social o taxa lunară pentru serviciul public de radiodifuziune. Persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele acestora, precum și sucursalele și celelalte subunități ale lor fără personalitate juridică și sucursalele sau reprezentantele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația sa plătească o taxa lunară pentru serviciul public de radiodifuziune.

Potrivit prevederilor art. 1 din HG nr. 978/2003 persoanele fizice cu domiciliul în România, cu excepția celor care declara pe propria răspundere ca nu dețin receptoare TV, au obligația sa plătească o taxa lunară pentru serviciul public de televiziune.

Art. 2 din același act normativ statuează că taxa lunară pentru serviciul public de televiziune se plătește pe familie. Prin familie, în înțelesul prezentei hotărâri, se înțelege: soțul, sotia, copiii, precum și orice alte persoane, în cazul în care locuiesc în comun și gospodăresc împreună. Taxa lunară pentru serviciul public de televiziune se plătește și de către persoanele fizice care locuiesc singure.

Conform dispozițiilor art. 3 din HG nr. 978/2003 persoanele juridice cu sediul în România, care se încadrează în categoria micro întreprinderilor au obligația sa plătească pentru sediul social o taxa lunară pentru serviciul public de televiziune. Persoanele juridice cu sediul în România, inclusiv filialele acestora, precum și sucursalele și celelalte subunități ale lor fără personalitate juridică și sucursalele sau reprezentantele din România ale persoanelor juridice străine, au obligația sa plătească o taxa lunară pentru serviciul public de televiziune.

Art. 4 din același act normativ prevede că, valorile lunare ale taxei pentru serviciul public de televiziune, pe categorii de plătitori, sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din hotărâre.

Legea nr. 500/2002, în art. 40 definește taxa ca fiind suma plătită de o persoană fizică sau juridică, de regula, pentru serviciile prestate acesteia de către un agent economic, o instituție publică sau un serviciu public.

Prin Decizia nr. 297 din 6 iulie 2004 a Curții Constituționale s-a reținut că prevederile art. 40 alin. 3 din Legea nr. 41/1994 care dispun cu privire la obligația persoanelor juridice române sau străine cu sediul în România de a plăti, în calitate de

beneficiari, o taxă pentru serviciul public de radiodifuziune și o taxă pentru serviciul public de televiziune nu sunt contrare legii fundamentale.

S-a relevat că art. 40 din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, stabilește că veniturile proprii ale Societății Române de Radiodifuziune și Societății Române de Televiziune provin, între altele, și din taxe pentru serviciul public de radiodifuziune, respectiv pentru serviciul public de televiziune, dar, așa cum prevede chiar alin. (3) al acestui articol, care face și obiectul excepției de neconstituționalitate, taxele sunt datorate de către subiectele de drept acolo menționate, "în calitate de beneficiari ai acestor servicii". Așadar, obligația prevăzută de text este doar în sarcina persoanelor juridice care beneficiază, în diferite modalități, de serviciile publice respective și, în consecință, nici una dintre criticile formulate nu poate fi reținută.

De altfel, cu privire la constituționalitatea art. 40 din Legea nr. 41/1994, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat și prin raportare la art. 56 alin. (2) și art. 44 alin. (2) din Constituție, republicată. Decizia nr. 159 din 30 martie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 426 din 12 mai 2004, statuează că dispozițiile de lege criticate reglementează pentru serviciile publice de radiodifuziune și de televiziune modul de constituire din venituri proprii a resurselor financiare care le asigură "autonomia financiară, ca premisă a organizării lor autonome", ceea ce nu contravine art. 56 alin. (2) din Constituție, republicată. Prin aceeași decizie s-a reținut, de asemenea, că taxa instituită de text nu este contrară nici dispozițiilor constituționale ale art. 44 alin. (2), privitoare la ocrotirea în mod egal a proprietății, indiferent de titular, deoarece plata serviciului public prestat este obligatorie pentru toți beneficiarii acestor servicii, persoane fizice sau persoane juridice.

Așadar controlul de constituționalitate realizat pe calea rezolvării excepției de neconstituționalitate este un control de conformitate cu dispozițiile Constituției, dar și unul de strictă conformare în aceste dispoziții.

Curtea Constituțională a examinat constituționalitatea acestor prevederi statuând că ele nu contravin principiului instituit de legea fundamentală privind ocrotirea în mod egal a proprietății, câtă vreme textul în discuție se interpretează în sensul că obligația de suportare a acestor taxe revine tuturor persoanelor fizice sau juridice care beneficiază de aceste servicii.

Noțiunea de beneficiar a fost definită ca fiind: persoană, colectivitate sau instituție care are folos din ceva; destinat al unor bunuri materiale sau al unor servicii; persoană fizică sau juridică în folosul căreia se realizează o acțiune; cel care beneficiază de ceva; persoană, instituție etc. pentru care se face o lucrare; cel care beneficiază de ceva; persoană, întreprindere, instituție pentru care se execută o lucrare, se prestează diferite servicii.

Prin interpretarea normelor de drept civil se înțelege operațiunea logică-rațională, de stabilire a conținutului și sensului normelor de drept civil.

Hotărârile de guvern dau expresie unei competențe originare a guvernului, strict limitate și decurgând din însăși natura funcției pe care acesta o îndeplinește. Legile fiind adoptate de către Parlament, Guvernului, ca organ suprem executiv, îi revine numai organizarea executării legilor, scop în care emite hotărâri tocmai pentru a face o lege cât mai clară și a o aplica cât mai corect. O hotărâre de guvern nu poate, deci, decât să precizeze și să asigure corecta aplicare a legilor. Ea nu are calitatea de a crea drept.

Prin interpretarea oficială se înțelege interpretarea făcută în exercitarea atribuțiilor ce îi revin legii de un organ de stat.

În controlul de constituționalitate exercitat cu privire la art. 40 alin. 3 din Legea nr. 41/1994 Curtea Constituțională a dat indirect o interpretare oficială jurisdicțională, rezolvând excepția de neconstituționalitate prin raportarea acestei norme la dispozițiile cuprinse în legea fundamentală, normă care a fost interpretată din perspectiva sa gramaticală. Curtea a arătat că textul nu contravine Constituției câtă vreme interpretarea oficială făcută de Parlament în activitatea de legiferare a vizat noțiunea de beneficiar al acestor servicii publice, în sensul gramatical.

Interpretarea gramaticală constă în lămurirea conținutului unei norme pe baza regulilor gramaticii, ceea ce presupune folosirea procedeelelor de analiză morfologică și sintactică a textului legal, ținându-se cont de înțelesul termenilor utilizați în textul respectiv, de legătura dintre acești termeni, de construcția propoziției sau a frazei, de particulele întrebuintate.

Pentru dezlegarea chestiunii litigioase, Curtea a considerat că este necesar să se realizeze mai întâi interpretarea normei cuprinse în art. 40 alin. 3 din Legea nr. 41/1994 prin prisma tuturor tehnicilor de interpretare.

Curtea a avut în vedere că într-o interpretare gramaticală această normă juridică instituie obligativitatea plății taxei numai acelor persoane juridice care au calitatea de beneficiari și anume a acelor entități în folosul cărora se realizează acțiunea de informare de către cele două servicii publice.

Nu numai interpretarea gramaticală conduce la această concluzie, ci și o interpretare logică și sistematică a acestor dispoziții care implică lămurirea înțelesului lor, ținându-se cont de legăturile pe care acestea le au cu alte norme juridice din același act normativ sau din alte acte normative.

Se recunoaște dreptul societăților comerciale de a-și suspenda temporar activitatea. Pe perioada suspendării temporare a activității entitatea nu mai desfășoară nici un fel de activități menite să conducă la realizarea obiectului social. În acest context nu are interesul ca entitate să se expună acțiunii de informare realizată de către cele două servicii publice.

Tot agenților economici le este recunoscut dreptul de a declara la momentul autorizării că nu desfășoară activitate la sediul social, context în care nu mai sunt necesare în verificarea îndeplinirii condițiilor privind autorizarea funcționării în acele spații.

Prin premise, la un sediu social unde nu se desfășoară activitate, entitatea nu poate beneficia în locația respectivă de cele două servicii publice.

A interpreta norma în discuție în sensul că societățile comerciale datorează această taxă chiar dacă nu beneficiază în mod direct de aceste servicii și nu deține receptoare menite să transmită informația, golește de conținut celelalte dispoziții din normele juridice comerciale speciale care le conferă acestor entități dreptul de a nu desfășura nici un fel de activitate pe o perioadă limitată de timp.

Norma juridică trebuie interpretată în sensul aplicării ei și acolo unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă.

Interpretarea gramaticală a noțiunii de beneficiar, include persoanele fizice sau juridice în folosul cărora se prestează efectiv cele două servicii publice.

Dreptul la informare al acestor entități nu poate fi transformat într-o obligație de a susține serviciile publice prin instituirea de taxe ce ar trebui plătite indiferent dacă acțiunea de informare ajunge sau nu la contribuabil.

Particularul în favoarea căruia s-a instituit dreptul nu poate fi obligat să susțină prin contribuția personală activitatea unui serviciu public și nu este admisibil ca dreptul său constituțional la informare să fie transformat indirect într-o obligație.

Art. 40 din Legea nr. 41/1994 instituie aparent excepții de la plata acestor taxe numai în ceea ce privește persoanele fizice, însă această normă trebuie interpretată coroborat, ținându-se cont de înțelesul termenilor utilizați, de legătura dintre acești termeni și de construcția frazei.

Este evident că sfera de aplicare a scutirii lor trebuie să acopere toate persoanele fizice sau juridice care nu au calitatea de beneficiari în sensul gramatical al acestui termen.

De aceea, excepția prevăzută în cazul persoanelor fizice nu împiedică aplicarea logică a acestei scutiri în privința persoanelor juridice care nu au calitatea de beneficiar al acestui serviciu. Aliniatul 7 al art.40 nu exclude posibilitatea instituirii unor scutiri și în ipoteza reglementată la aliniatul 3 al aceluiași articol. Art. II din Legea 533/2003 nu face distincție în privința scutirilor între persoanele fizice sau juridice. O interpretare a textului în discuție în maniera evocată de Guvern ar fi neconformă cu dreptul garantat în art.1 din Primul Protocol adițional și ar denatura sensul interpretării jurisducționale realizate indirect pe calea contenciosului constituțional .Excepția de la scutire a persoanelor juridice aflate în situații similare cu persoanele fizice cărora li se recunoaște acest drept nu vizează un scop legitim constituind practic o ingerință în dreptul de proprietate al celor dintâi, ingerință care nu se justifică nici prin proporționalitate nici prin scop ,neexistând un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat de executiv prin măsura care privează de scutire persoanele juridice .(a se vedea cauza Pressos Compania Naviera -SA și alții împotriva Belgiei , Hotărârea din 20 noiembrie 1995, seria A nr.332, p.23 , paragraful 38)

Art. 4 din Legea nr. 24/2000 stabilește ierarhia actelor normative, statuând că actele normative date în executarea legilor, ordonanțelor sau a hotărârilor Guvernului se emit în limitele și potrivit normelor care le ordona.

În activitatea de documentare pentru fundamentarea proiectelor celor două hotărâri, guvernul trebuia să precizeze și să asigure o corectă aplicare a prevederilor art. 40 lin. 3 din Legea nr. 41/1994.

Soluția legislativă preconizată prin această reglementare trebuie să aibă în vedere reglementările în materie cuprinse în tratatele internaționale la care România era parte.

Instituirea unei norme derogatorii se poate face numai printr-un act normativ de nivel cel puțin egal cu cel al reglementării de bază.

Prevederile cuprinse în art. 3 alin. 1 din HG nr. 977/2003, nr. 978/2003 instituie derogări de la dispozițiile art. 40 alin. 3 din Legea nr. 41/1994, negând dreptul persoanelor juridice de a beneficia de scutiri independent de condiția deținerii de receptoare radio și TV.

În interpretarea dată de guvern se denaturează însuși sensul noțiunii de taxă așa cum este ea definită în legea finanțelor publice, ca fiind suma plătită de o persoană fizică/juridică pentru serviciile prestate acesteia de către un serviciu public etc.

Nu poate fi primită interpretarea conform căreia oficial legiuitorul ar fi prezumat calitatea de beneficiari ai serviciului de radio și implicit de televiziune a tuturor persoanelor juridice cu sediul în România, fără a condiționa aceasta de posesia receptoarelor.

Faptul că au existat mai multe propuneri legislative pentru modificarea prevederilor art. 40 din Legea nr. 41/1994, este lipsit de relevanță.

Acest text, în forma adoptată prin Legea nr. 553/2003 nu exclude dreptul de scutire a entităților care justifică în mod obiectiv că nu datorează această taxă întrucât nu dețin receptoarele necesare pentru perceperea informației, ori care demonstrează că temporar nu desfășoară activitatea în scopul căreia s-au constituit.

Concluzia este logică, cu atât mai mult cu cât taxa se încasează de Societatea Comercială de Distribuție și Furnizare a Energiei Electrice SA prin filialele sale, în calitate de mandatar al Societății române de Televiziune, fiind mai mult decât îndoielnic să se perceapă în condițiile în care spre exemplu, o entitate care nu desfășoară activitate la sediul social, ori care are suspendată temporar activitatea să nu beneficieze de serviciile societății de furnizare a energiei electrice, dar să datoreze taxa pentru cele două servicii publice, în special a serviciului de televiziune ce, de principiu, presupune un consum de energie.

Împrejurarea că această taxă se regăsește în legislația și practica europeană în domeniu, nu este în măsură să confere legitimitate acestor dispoziții ale celor două hotărâri de guvern atacate.

Nu se poate susține că plata taxei radio de către persoanele juridice reprezintă în fapt o aplicare a dispozițiilor constituționale care garantează dreptul la informare al cetățenilor prin asigurarea surselor de finanțare a principalelor mijloace de informare: radio și televiziunea publică. Așa cum am mai arătat, acest drept constituțional la informare nu poate fi transformat într-o obligație, subiectele de drept având facultatea de a exercita sau nu drepturile recunoscute în legea fundamentală.

Faptul că, Comisia Europeană a precizat că obligația de a plăti o taxă de licență prin factura de electricitate constituie o problemă de drept național și împrejurarea că statele membre au fost îndemnate să sprijine serviciile publice de radio-difuziune ori că statele membre beneficiază de o largă marjă de apreciere în ceea ce privește organizarea și finanțarea serviciului public de radio-difuziune, nu conferă legitimitate dispozițiilor art. 3 alin. 1 din HG nr. 977/2003, HG nr. 978/2003.

Dispozițiile tratatului nu aduc atingere competenței statelor membre de a participa la funcționarea serviciului public de radio-difuziune în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radio-difuziune, cu scopul ca acestea să își îndeplinească misiunea de serviciu public așa cum a fost ea definită și organizată în fiecare stat membru.

Or, în dispozițiile interne s-a stabilit în mod clar că această taxă incumbă numai beneficiarilor celor două servicii publice, noțiunea de beneficiar fiind atribuită, atât în interpretarea oficială, cât și în interpretarea gramaticală, logică și sistematică, numai subiectelor care sunt în mod direct destinatarii acestor servicii.

Din această perspectivă cele două hotărâri nu au aplicat în art. 3 alin. 1 în mod corect dispozițiile art. 40 din Legea nr. 41/1994.

Pentru toate aceste considerente de fapt și de drept, în lumina dispozițiilor art. 18 din legea contenciosului administrativ, va admite acțiunea și va dispune anularea

prevederilor cuprinse în art. 3 alin. 1 din HG nr. 977/2003 precum și art. 3 alin. 1 din HG nr. 978/2003, va dispune publicarea în MO al României partea I la data rămânerii irevocabile a prezentei hotărâri judecătorești și va respinge cererea de intervenție.